

Voorzitter

In stemming komt de motie-Fritsma (19637, nr. 1280).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de PVV voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Fritsma (19637, nr. 1281).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD en de PVV voor deze motie hebben gestemd en die van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Verdonk/De Krom (19637, nr. 1282).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, de PVV en het lid Verdonk voor deze motie hebben gestemd en de aanwezige leden van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Verdonk/De Krom (19637, nr. 1283).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de VVD, de SGP, de PVV en het lid Verdonk voor deze motie hebben gestemd en de aanwezige leden van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

Aan de orde is de behandeling van:

- **de brief van het Presidium inzake een parlementair onderzoek naar de ontwikkelingen en incidenten in het financiële stelsel (31980, nr. 1).**

De **voorzitter**: Ik stel voor, conform het voorstel van het Presidium te besluiten en in te stemmen met het voorstel van de vaste commissie voor Financiën om een parlementair onderzoek te verrichten naar ontwikkelingen en incidenten in het financiële stelsel.

Daartoe wordt besloten.

Aan de orde is de behandeling van:

- **de brief van het Presidium over ondersteuning van de controlerende taak van de Kamer rondom de kredietcrisis (31371, nr. 214).**

De **voorzitter**: Ik stel voor, conform het voorstel van het Presidium te besluiten en in te stemmen met het voorstel van de vaste commissie voor Financiën om de ondersteuning van de controlerende taak van de Kamer rondom de kredietcrisis te versterken door middel van het inhuren van deskundigen.

Daartoe wordt besloten.

Mevrouw **Verdonk** (Verdonk): Voorzitter. Ik ben het niet eens met het voorstel inzake de inhuur van deskundigen.

De **voorzitter**: Daar wordt notitie van gemaakt.

Aan de orde is de **stemming over een motie**, ingediend bij de behandeling van **het jaarverslag van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit over het jaar 2008**, te weten:

- de motie-Snijder-Hazelhoff c.s. over procesmatige verbeterpunten opdat de Tweede Kamer haar controlerende taak naar behoren kan vervullen (31924-XIV, nr. 6).

(Zie wetgevingsoverleg van 18 juni 2009.)

De **voorzitter**: Ik constateer dat deze motie met algemene stemmen is aangenomen.

Aan de orde zijn de **stemmingen over moties**, ingediend bij de behandeling van **het jaarverslag van het ministerie van Economische Zaken over het jaar 2008**, te weten:

- de motie-Elias over concrete maatregelen voor het oplossen van structurele problemen bij de verantwoording van bestedingen (31924-XIII, nr. 8);
- de motie-Elias over het opnemen van onafhankelijke deskundigen in een klankbordgroep voor beleidsdoorlichtingen (31924-XIII, nr. 9).

(Zie wetgevingsoverleg van 15 juni 2009.)

In stemming komt de motie-Elias (31924-XIII, nr. 8).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, GroenLinks, D66, de PvdD, de VVD, de PVV en het lid Verdonk voor deze motie hebben gestemd en de aanwezige leden van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

In stemming komt de motie-Elias (31924-XIII, nr. 9).

De **voorzitter**: Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van GroenLinks, D66, de PvdD, de VVD, de PVV en het lid Verdonk voor deze motie hebben gestemd en de aanwezige leden van de overige fracties ertegen, zodat zij is verworpen.

Aan de orde is de behandeling van:

- **deel 3a van het Derde Structuurschema Elektriciteitsvoorziening, zoals gewijzigd als gevolg van de aangenomen moties (31410, nr. 15).**

De **voorzitter**: Ik stel voor, de planologische kernbeslissing goed te keuren.

Daartoe wordt besloten.

De **voorzitter**: Ik benoem tot leden van de tijdelijke commissie Parlementair onderzoek financieel stelsel de heren De Wit, Blom, mevrouw Schippers, mevrouw Koşer Kaya, de heren Schinkelshoek, Cramer, Graus en mevrouw Sap. De constituerende vergadering van deze tijdelijke commissie zal morgen plaatsvinden.

De heer **Vendrik** (GroenLinks): Voorzitter. De fractie van GroenLinks wenst geacht te worden niet te hebben ingestemd met de PKB Derde Structuurschema Elektriciteitsvoorziening.

De heer Ormel (CDA)

© M. Sablerolle – Gouda

De **voorzitter**: Wij zullen daar aantekening van maken.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

Aan de orde is het **debat** over **het verslag van de Europese Top**.

De **voorzitter**: Ik heet de minister-president en de staatssecretaris voor Europese Zaken van harte welkom. Ik geef het woord aan de heer Van Bommel. Ik sta toe dat de spreektijd met een minuut wordt verlengd als men wil spreken over de situatie in Iran.

□

De heer **Van Bommel** (SP): Voorzitter. Een succes voor Europa lijkt wel altijd hand in hand te gaan met een verlies voor de democratie. Nadat het Verdrag van Lissabon was uitonderhandeld, zei de rest van de Europese Unie: de Europese grondwet is behouden gebleven. In Nederland zei het kabinet: het verdrag is wezenlijk veranderd. Op dezelfde wijze wordt er nu weer omgesprongen met de Ierse afwijzing van het Verdrag van Lissabon. De Ierse premier Cowen kraait: we krijgen juridisch bindende garanties. De rest van de Europese Unie stelt: er verandert niets aan het Verdrag van Lissabon en de werking ervan.

Wat moeten de bevolkingen in de verschillende lidstaten ervan denken als regeringen steeds een verschillende uitleg geven aan hetzelfde besluit? Kan de premier dat uitleggen? De boodschap aan het Ierse volk is: u had het verkeerd begrepen, nu mag u het juiste antwoord geven in een nieuw referendum. Om die boodschap kracht bij te zetten, besteedt de Europese Commissie dit jaar 1,8 mln. aan propaganda in Ierland om de vermeende gebreken in kennis te verhelpen. Waarom moeten de garanties dan juridisch bindend worden gemaakt als zij niets zouden voorstellen? De garanties op het gebied van belastingen, recht op leven, onderwijs, gezin en militaire neutraliteit zullen juridisch bindend zijn zodra het Verdrag van Lissabon van kracht wordt, zo lezen wij in de conclusies. Klopt het dat zonder dat de Kamer voorafgaand aan de Europese Raad van

het kabinet de precieze tekst heeft ontvangen met de garanties, wij nu al onder internationaal recht aan die tekst gebonden zijn, als zijnde een verdrag?

Ook is de belofte gedaan dat de garanties in een apart protocol zullen worden toegevoegd aan de bestaande EU-verdragen via een toekomstig toetredingsverdrag, waarschijnlijk dat van Kroatië. Dit is een ongewenste vermenging van twee verschillende zaken waar de premier zelf ook steeds van zei, die niet te wensen. Waarom heeft het kabinet hier dan wel mee ingestemd? Dit betekent dat de Kamer straks niet meer zuiver alleen kan oordelen over de toetreding van een land, maar dat daar de kwestie van het Verdrag van Lissabon ook bij betrokken moet worden. Of ziet dit kabinet de behandeling en de goedkeuring van toetredingsverdragen louter als een formaliteit? Ik kan mij dat niet voorstellen.

Aan deze werkwijze kleven drie grote nadelen. Om te beginnen: de garanties aan de Ieren moeten in relatie tot het Verdrag van Lissabon worden beoordeeld. Daarom moeten wij het uitsluitend in die relatie bespreken, en dat kan nu niet meer. Ten tweede: er komt een ongewenste druk op het toetreden van Kroatië. Pas als het toetredingsverdrag is goedgekeurd, worden de garanties aan de Ieren immers effectief, en dat is ongewenst. Ten derde: de Ieren blijven in onzekerheid achter. Zij mogen vermoedelijk in oktober naar de stembus in een referendum over het Verdrag van Lissabon, maar dan is er nog geen goedkeuring van het toetredingsverdrag voor Kroatië. Ook dat is ongewenst.

De heer **Ormel** (CDA): Ik begrijp de vraag van de heer Van Bommel niet goed. Hij koppelt een nieuwe discussie over het Verdrag van Lissabon aan een eventueel toekomstig toetredingsverdrag. De Kamer heeft het Verdrag van Lissabon reeds geratificeerd.

De heer **Van Bommel** (SP): De koppeling tussen het Verdrag van Lissabon en de toetreding van Kroatië leg ik niet. Die is op de Europese Raad gelegd. Zo lees ik de conclusies en het verslag. Ik hoor graag dat de regering dat tegenspreekt. Als die koppeling er niet is, dan is een van mijn bezwaren weggenomen. Dat zal ik dan in tweede termijn ruiterlijk toegeven. Vooralsnog ga ik ervan uit dat de berichten daarover juist zijn en dat er een koppeling tussen beide zaken is gelegd.

De heer **Ormel** (CDA): Dan verzoek ik de heer Van Bommel om het verslag toch nog eens goed te lezen en om straks in ieder geval goed te luisteren. Zo staat het er niet.

De heer **Van Bommel** (SP): Zo kent u mij. Wanneer ik ongelijk heb, zal ik dat in tweede termijn erkennen. Vooralsnog ga ik ervan uit dat die zaken gekoppeld zijn.

Voorzitter. Met deze werkwijze heeft de Europese Raad de slechtst denkbare oplossing gekozen. De Europese Raad stelt zich op als een louche verkoper van tweedehands auto's. Hij verkoopt een auto voor een zacht prijsje en zegt tegen de koper dat de BOVAG Garantie over een halfjaartje ingaat. Zo'n auto zou ik in ieder geval niet kopen. De minister-president wel? Ik hoor het graag in de beantwoording.

Een belangrijke kwestie tijdens het referendum in Ierland was die van de militaire neutraliteit. Dit laat ook meteen de zwakte zien van de garanties. Hoe kan Ierland neutraal blijven als militairen onder Europese vlag in het